

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben bármely hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
éves utáni napok kivételével

Ismerkedés és kiadónál:
Nagyvárad, Apóca-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszadási
vagy megvásárlási nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
kiadónálhoz intézendők.

Egyet szék. ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 5.

Kedves Barátaink és Atyáinkfiai.

Pozsony vármegye átirata kezdődik ezzel a tősgyökeres jó magyar megszólítással s folytatódik még magyarosabb zamatú igékkel, melyek oly vérünkbeli való igazságok, hogy szinte csoda, hogy most találják fel először.

A nemzetiségi törvények megújítását kívánja a nemes vármegye s átiratával azt akarja elérni, hogy ugyanezt kívánja a többi rokon vármegye is.

Minden belpolitikai mozgalom erősen érdekel bennünket, mert ezek a mi igazi szívüktetésünk, ezek adhatnak új élet-erőt belénk.

Mi idáig azon siránkoztunk, hogy külföldön nem tűzik ki politikai faktoraink a magyar zászlót, de minden nagyobb emóció nélkül vettük hírét, ha letépték itthon. Dühöngtünk érte, hogy nagykövetségünkön nem beszélnek magyarul, de nem izgatott tulságosan, hogy hazánk igen sok községében idegen nyelven vezetik a jegyzőkönyveket, sőt intézik a hivatalos átiratokat is.

Vérig bántott, hogy a külföld nem ismeri nemzeti különállóságunkat, de itthon német félhivatalos lapot tartunk s nem bírjuk keresztül vinni a magyar helységnevekről szóló törvényt.

Hát először itthon legyen rend. Takarítsuk le a portánk homlokára tűzött magyar czimerről a port, mely belepte s melytől sem a külföld, sem nemzetiségeink

nem látták már, ha majd újból felragyog tisztán a nemzeti czimer, majd meglátják kint és bent.

Bámulatosan sülyed a magyar nimbusz a jelszó politika hatása alatt. Osszes pártjaink felcserélték elveiket jelszókkel, valóságos vesszőparipán lovagoltak, nem csoda, ha gyerekeknek tartottak bennünket, kiket bárki szidhat, korholhat, nem nem pedig férfinak, ki csendet tud parancsolni és rendet tartani.

A nemzetiségi törvény revíziója igazi gyökeres orvoslás volna.

Nem támadás lenne ez a nemzetiségek ellen, hanem jó házi rend. Egy ur legyen a ki parancsol, de az ur apa legyen, ki gyermekeinek parancsol: gyermekeinek, akár Janku, akár Johan, akár Janó, akár Jakab vagy Jován legyen is a neve.

Szükséges, hogy az állam nyelvét minden polgára e hazának írásban és szóban jól bírja.

Ebben nem lehet elnézés, ebből nem lehet nemzetiségi sérelmet koholni. Ha a nemzetiségek összegyűlnek, ők sem érthetik egymást ki-ki a maga nyelvén, csak úgy, ha egy közös nyelvet használnak. Valóságos árulás hazájuk ellen, ha ilyen esetben is egy idegen állam nyelvét, a németet használják. Tessék magyarul tudni mindenkinek, ha mindjárt porosz mintára menne is az oktatás. A ki ezt meg nem érti, vagy ebből nemzetiségi sérelmet akarna kovácsolni, az vagy stréber, vagy hazafiatlan.

Micsoda állapot az, hogy messze ne menjünk — szűkebb pátriánkban is, hogy

a legközelebbi vidék népe képtelen valamit magyarul kifejezni, vagy magyarul valamit megérteni. Ide járnak piacra baromfival, gyümölcsrel mi egymással, a nélkül hogy magyarul tudnának, vagy hogy annak hiányát éreznék.

Ó szívesen megtanul az ő kedvükért az ő idiómájukon kereskedő és kora egyaránt s minden hivatalos dolgokban kész tolmács áll rendelkezésükre.

Nos hát ideje megérteni velük, hogy szokásukat, viseletüket, ha van, kulturájukat és vallásukat nem bántja senki, de az állam nyelvét tudni s minden nyilvános érintkezésben használni kötelességük, mint ahogy az egész világon van.

Ha pedig ezt jó érzésük meg nem sugja, legvitálisabb érdekeiket kell hozzá fűzni a magyar nyelv ismeretéhez, a magyar haza tiszteletéhez.

Ha nem lehet az agyon keresztül eljutni a szívhez, hát a gyomron és zseben keresztül kell oda jutni. Sokszor ez az egyedüli út.

Üdvözljük Pozsony vármegyét mint zászló tartót, figyeljük hányan sorakoznak e zászló alá, vagy lesz-e ki e zászlót gyanusítani merje.

Zágrábban még forró a levegő az indulattól s mi nem tudnánk urak lenni saját portánkon.

Félre az ostoba jelszó politikával, el a gyerekes vesszőparipákkal — itt az igazi munkatér a belügyi kérdésekben. A vakációnak vége — munkára fel.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Mikor sietős az ember utja.

(Oroszból.)

Valamelyik este ott ültem az én Gavril barátom háza előtt a kis lépcső alján s Darjával, az ő öreg anyjával társalogtam. Széna-kaszálás ideje volt. A munkásnép kint dolgozott a mezőn. Egyszer csak az egyik mellék utcából egy telega (talyiga) kanyarodott be a falu fő útjára. Bennünket megpillantva, a lépcső felé hajtott s nagy sebten leugrott a kocsiról.

Lába meztelen volt s bő nadrág lötyögött rajta, piszkos nyári zubbonyának nyitva volt a gallérja és fahéjszínű mell kandikált ki a fölé. Fésületlen, sűrű hajában széncszálak csüngtek.

— Hé néni! Merre van nálatok a falu legszeplősebb lánya? — Fordult az előbbi sietőséggel Darjához.

Általában minden mozdulata csupa szórakozottság volt.

— Az Isten szerelméért, mi nem jut eszébe? — Szólt Darja lassan k-rekre nyitva szemét . . . Mire való neked az a . . .

— Csak a legszeplősebbet a világon! Nekem azt mondták, nálatok akad egy ilyen . . .

Darjának egyet villantak a szeméi: megértette a dolgot. En azonban nem bírtam fel-

fogni azt és csodálkozva bámultam a parasztot, mialatt egy rémlett előttem, hogy ezt az embert láttam már valahol életemben.

— Hát bizony van ilyen leányunk egy, fiam, — szólt Darja elnyújtva a szavakat. De hát honnan jössz, honnan való vagy?

— En? Malachovból . . . Negyvenedik napja már, hogy a feleségem elhalt. Othon három gyerek sir a nyakamon. Mostanában pedig, mi-t magad is jól tudod az idő igen drága. Egy maga épen nem boldogul az ember a munkával.

— No hát hallgass rám: menj el szépen Motykához. Itt lakik a szomszédunkban.

— S aztán mit gondolsz, vajjon hozzám jönne-e?

— Azt kérdezd meg ő tőle . . . Itt jön ni épen a kutról! Menj oda és kérdezd meg bátran.

— Te vagy Ilja? Jól látok? Szólitottam meg a parasztembert.

Rám meresztette nyugtalan pislogó szemét.

— Ah! . . . ön Vladimir Petrovits! szólt megörülve s apró ráncok támadtak a szemé szögletében . . . Adjon Isten jó napot! Felém nyújtotta szeplős kezét.

— Hat Tatjana, a feleséged meghalt? kérdeztem megjodulva.

— Meghalt . . . meg. Dühönyögé. Tegnap végeztük be a negyvennapos imát a mit érte mondotunk. Odalátogatást kapott . . . Egy

hétig vesződött a bajával. Isten legyen irgalmas a lelkének . . . Aztán meghalt, az én Tatjánám meghalt.

A mult év késő őszén egy éjet Malachovban töltöttem az Ilja házában és most is igen jól emlékeztem a feleségére, Tatjánára. Egész szemet szurt az embernek az ő zavartan izgatót ura mellett s olyan különös volt mellette állva, szolid és csendes természetével, nyilt és barátságos tekintetével. Nem volt nehéz rájónni, hogy magasabb műveltségi fokon állt az uránál s hogy ennek igen jól esett, hogy a ház ügyeiben odaadással és szeretettel gyámolítja, vezeti őt. Es most ez az asszony meghalt. — Azért nézett hát ki olyan piszkosnak és rongyosnak az az ember.

A szomszéd udvar felől közelgett már a vaskos, zömök Motyka két vederrel a vállrudján. Ilja gyorsan feldobta a gyeplő szarát a kocsiba maga meg eléje ment lobogó nadrágban Motykának.

— Te lányom. Virágom! Te volnál a legszeplősebb lánya a falunak?

Motyka lerakta a vedreket a földre, csodálkozva nézett Iljára, majd hirtelen elpirulva, földre sötötte szemét.

— Hallgass ide lányom! Kezdte a beszédet Ilja üzleti módon. Fialat ember téged már el nem vesz . . . Mit is kezdene ilyen kinézésű lánnyal? Én özvegy ember vagyok, három gyermekem van. Van egy kis gazdaságom. — Oyan tanya, mint rendesen, ló, tehen s min-

A kiegyezési tárgyalások.

Tegnap délelőtti 9 órakor a magyar miniszterelnökségi palotában újra fölvettek a gazdasági kiegyezés és az autonóm vámtarifa ügyében a közös miniszteri tanácskozásokat, a melyek valószínűleg az egész napot igénybe veszik. Résztvettek bennük: *Szell* Kálmán és dr. *Körber* miniszterelnökök, *Lukács* László és lovag *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszterek, *Darányi* Ignác és báró *Giovanelli* földművelésügyi miniszterek s *Láng* Lajos és báró *Call* kereskedelemügyi miniszterek.

A szakelőadók közül magyar részről ezuttal is báró *Andreánszky* István, *Bíró* Tamás és *Ottyk* Iván miniszteri tanácsosok, osztrák részről dr. *Stibral* osztályfőnök, dr. *Rössler* miniszteri tanácsos és *Gerstendörfer* osztálytanácsos, valamint dr. *Seidl* miniszteri titkár vonattak be. A magyar pénzügyminiszteriumban ugyanekkor dr. *Mezei* osztályfőnök és *Gruber*, *Spitz*, *Müller* és *Pöschl* miniszteri tanácsosok értekeznek *Toepke* Alfréd államtitkárral és *Popovics* Sándor miniszteri tanácsossal.

Egy képviselő vád alá helyezése.

Nyitrairól jelentik, hogy a nyitrai bünyítő törvényszék vádtanácsa tegnap *Valasek* Jánost, Nyitra vármegye verbói kerületének nemzeti képviselőjét *izgalás miatt vád alá helyezte*.

Fordulat Szerbiában.

A berlini »Voss. Zig.« jelenté, hogy Szerbiában legközelebb jelentős fordulat várható a politikában. Sándor király megelégedte a radikálisok és a mersékeltekkel akar ismét uralkodni és e végből magához hívatta Belimarkovits tábornokot, a kit új kabinetalakításra akar bírni. Annyi bizonyos, hogy a radikálisok visszavonulása változást jelent egy a belügyi, mint külügyi politikában. A külpolitikában azt jelentené, hogy Szerbia nem várna mindent Oroszországtól és Ausztria-Magyarország felé közelednék. Milán király, a ki éleseszű ember volt, folyton azt moadta, hogy az Oroszországgal való barátságból semmi haszna

Szerbiának, Ausztria-Magyarország a szomszédja, tehát ezzel keli jó viszonyt tartania, különösen gazdasági érdekből. Milán király sohasem volt uszályhordozója az orosz politikának és ugy látszik Sándor király is belátja, hogy első sorban Ausztria-Magyarországgal kell jó barátságban lennie. Innen van, hogy a szerb király most egy bécsi látogatás útját egyengeti.

A lengyelek és a császár.

Az itteni lengyel lapok nem hiszik, hogy a császár a lengyelelles politikát megváltoztatná. Sőt a radikális lengyel lapok azt írják, hogy az eddignél erősebb rendszabályok várhatók. Ezek a lapok felhívják a lengyeleket, hogy tovább is passzív ellentállást tanúsítsanak, mert a porosztól ugy sem lehet jót várni. Minden lengyel ignorálja és bojkottálja továbbra is a poroszt.

A zágrábi dolgok epilógja.

Khuen-Héderváry gróf horvát bán ma Zágrába érkezett. Az *Agramer Zeitung* értesítése szerint a bán megérkezése után rögtön jelentést tétetett magának a hatóságoknak és nyilvános közlegeknek a legutóbbi napok sajnálatos eseményei alkalmával tanúsított magatartásáról. A bán tudomásul vette a jelentést és a tett intézkedéseket az adott viszonyokhoz képest egész terjedelmükben célszerűeknek találta, helyeselte a hatóságok rendelkezéseit és elrendelte azok fenntartását.

A zavargások idején idegen lapoknak sok olyan hírt küldtek be, a melyek vagy teljes valótlanságokat, vagy olyan ferdtéseket tartalmaztak, hogy a valóság fel sem ismerhető bennök. Kintt ebben egy újabb bécsi könyomatos, a melyet innen valósággal kispékeltek szenzációs, de valótlán hírekkel. Hogy csak néhány feltűnőbb valótlanságot kiemeljünk, nem igaz, hogy a fiemei Noviliszt azt tanácsolta, hogy a mozgalmat antisemita irányba is tereljék. Ennek éppen az ellenkezője áll.

A nevezett ellenzéki lap a legbatározotabban elítéli a sajnálatos kihágásokat. Valótlán a Magyarország-nak az a jelentése is, hogy a tömeg a *Narodne Novine* és *Agramer Zeitung*

czimű kormánypárti lapokat is fenyegette, mert nem fogták pártját a tüntetőknek, úgy hogy katonasággal kellett őket megoltalmazni. Csak annyi igaz, hogy a nevezett két lap szerkesztőségi helyiségei szerb épületek közelében vannak, a melyeket a katonaság oltalmába vett. Valótlán az is, hogy *Kuszevics* zágrábi helyettes füzletvezető lakásán fenyegette a tömeg, úgy hogy revolverrel kellett védekeznie.

Lehetetlen mindazokkal a tulzott, elferdített és valótlán részletekkel foglalkozni, — a melyekkel az idegen lapokat innen ellátták s a melyeknek czélja csupán a szenzációhajhászat kielégítése lehetett. Efféle ferdtéseknek a következménye az is — és talán ez volt a be-küldők czélja — hogy az idegen lapok helytelen véleményt alkottak maguknak az itteni hatóságok tevékenységéről s azokat egészen indokolatlanul és igazságtalantul megtámadták.

A zágrábi zavargások és a magyar kormány.

A zágrábi zavargások nemcsak az ottani polgári és katonai hatóságok lanyhaságáról tettek tanuságot, hanem egy nagy csalódással is gazdagították a magyar közvéleményt.

Eddig azt hittük és mindig is világgá kürtölték, hogy Zágrábban »erős kéz« képviseli a magyar koronát és hogy gróf *Khuen-Héderváry* valóságos providenciális férfi, akit pótolni valósággal lehetetlen. Éppen ez a közhit eredményezte azt, hogy a magyar kormányok nem igen törődtek azzal, hogy mi történik Horvátországban. Hisz ott volt a »providenciális« férfi, aki híven szállította a magyar országgyűlésbe a negyven horvát mamelukot, a kik mindig legerősebb várát képezték a szabadelvű kormányok többségének.

Enek fejében azután hagyták *Khuen-Héderváryt* korlátlanul »uralkodni«. Husz éves báni hivataloskodása a legszomorubb eredményeket mutatja fel. A magyar állameszme még a Bach korszakban sem volt olyannyira agyonsilányitva Horvátországban, mint épen most. Ma odáig jutottunk, hogy Zágrábban magyarul beszélni is életveszélyvel jár az illetőre nézve. Az »erős kéz« azonban más irányban is mutatkozott.

Ugyanis *Khuen-Héderváry* a mindinkább elhatalmaskodó horvát ellenzékkel szemben a szerb lakosságot igyekezett magának megnyerni

den egyéb, ami vele jár . . . Akarsz hozzám jönni feleségül?

Motjka még mi dig földresütött szemekkel állt helyén és hallgatott.

— Mit hallgatsz ugy lányom? Tén meg-sértettelek?

— Eredj az apámhoz — suttogta halkán Motjka.

— Miért menjek az apádhoz, mikor én téged akariak feleségül venni?

— Apám majd megmondja . . .

Ilja a lábászárára csapott.

— Mindig csak azt az egyet hallja az ember: az apám s az apám . . . Ertsd meg, én téged kérlek most, nem apádat!

— Akkor hát lóduj tőlem a pokolba rongyos, goromba medvéje! — tört ki Motjka haragosan és újra vállára kapva a vedreket szaporán visszatért az udvarba.

Ilja összeránczolta homlokát, utána nézett egy ideig a lánynak, azután lassan és fejvakarva visszajött hozzánk.

— Apám s megint apám — nincstovább szölt kiábrándultan. Olyan szép szeplős, hogy szeplősebbet már álmában sem kívánhat az ember s mégis csak: apám! Nem megy a fejébe, hogy előbb még egy füveg pálinkát kell az »apám« elé rakni s azután újra ide kell jönni az embernek. Honnan szakítsak időt erre?

Az idő drága, nekem a lány olyan gyorsan kell, a mint csak lehet . . .

Ilja itt beleprűszkolt a tenyerébe, ujjait elgondolkozva beletörölte a kabátja szárnyába, majd hirtelen szólt:

— Nem akadna még ehhez egy basuló itt? No nem? . . . Akkor hát tovább kell mennem Taidakovba, állítólag ott is él egy szeplős leány . . . Jó egészséget mindnyájotoknak!

Ezzel felszállt a kocsira s kezébe kapván a gyeplőt és elvágatott Taidakov irányába.

Némán bámultam az ember után, mi-alatt újra eszembe jutott a szelid, nagy szemű Tatjana, a ki fél évvel ezelőt hunyta le szemeit örök pihenőre.

Az utca ajtó előtt feltűnik az uton Motjka.

Bosszus arczczal nézett utána a kavargó, sárga porfelhőknek, melyet Ilja kocsija vert volt fel tova haladtában.

— Miért kosaraztad ki ezt az embert lányom — kérdi tőle Darja.

— Kikosaraztam? — Hisz olyan akár egy eleven ördög s mindjárt első szavával piszkolja az embert. Te — szólított meg engem — csakugyan te volnál a legszeplősebb a faluban?

Motjka haogja egy kicsit reszketett. A méregtől-e vagy tán a sajnálatától? . . .

Aztán gyorsan sarkon fordult és eltűnt szemünk elől az udvaron.

* * *

Julius derekán tértem haza Tulából, a hol körülbelül egy hétig időztem.

Javában folyt már az aratás, mindenütt friss rozs szaga töltötte be a levegőt. A nap épen leáldozóban volt s nyugat felé az egész láthatár ködbe veszett, finom, aranyárga színű párába burkolva. A téres róna szélein itt-ott elszóródva, a mezőkön a kaszások tarka inge tűnt szembe s arató asszonyok megörnyedt háta. Izzadságban uszva, némán szaporázták a munkát. Valami hajthatatlan makacsságot lehell ez az izzó levegő s a gabona közt sürgölődő emberek megannyi rabszolgául tűntek volt fel előttem, a kiket valami kegyetlen, körlelhetlen hatalom üldöz és sa-nyargat.

A nap lement. Keleten az égbolt alján egy szürkés lila folt jelent meg halvány piros szíllel — első árnyéka a beálló éjszakának. Az aranyos fényben uszó nyugat ei kezdett sápadni, halványulni, a folt keleten nagyobbodott és sötétebb lett: ugyanakkor köröskörül minden elcsendesedett a tájon, az emberek hazamentek a mezőről a faluba.

Kis időre rá a keleten felvonuló árny a pillanatot alatt elsötétített égboltba oivadt

és el is ért annyit, hogy ezek kivétel nélkül kormánypárti képviselőket küldötték a tartománygyűlésbe. Ebből indultak ki a horvát és szerb faj közti surlódások és ellentétek, melyek a mostani anarkiára vezettek. Ez is Khuen-Héderváry bán műve.

Nem látja-e a magyar kormány, hogy a horvátországi szerbek üldözése rossz vért szülhet a Magyarországon élő két milliányi szerb lakosságban, mely pedig lojális hiva a magyar állameszmének és államiségnek?

UJDONSÁGOK.

Az állatjárvány Nagyváradon

Az állatbetegségek által okozott forgalomcsökkenés erősen érezhető Nagyváradon s a miniszter még erősebben ki akarja terjeszteni a zárlatot.

Nagyvárad városát felhívta a földművelésügyi miniszter, hogy a járvány tova terjedésének megállítására végezt a várossal határos községek bevonásával vészkerületet alakítson.

Gerő Armin rendőrfőkapitány Csányi Imre törvényhatósági állatorvos és Alexander Lajos kir. állatorvos meghallgatása után jelentést tesz, hogy felesleges Nagyvárad városának területére vészkerületet alakítani, mert B harvármegye a központi járás egyrésztnek a szalontai és tenkei járások, továbbá a csékei, belényesi és a beéli járások összes községeire nézve vészkerületet már alakított, miáltal Nagyvárad az újabb behurcolások ellen teljesen biztosítva van.

A jövő heti országos marha-, sertés- és juhvásár ezek szerint megtartható nem lesz s erről a vármegye összes járásait, valamint a szomszédos törvényhatóságokat is értesítette a rendőrség.

A ragadós száj- és körömfájás állásáról Alexander Lajos állatorvostól a következő jelentést kaptuk: A Léderer és Kálmán-féle szeszgyárban az egész állatállomány már felgyógyult, úgy, hogy a gyár istállóinak fertőztetése már kezdetét is vette.

A Moskovits Adolf és fia hizlaldájában már az összes szarvasmarha állomány beteg a beoltás következtében. Tekintve, hogy a bete-

gedések rohamosan léptek fel, a betegség igen gyors lefolyású lesz s így ha csak valahol a város területén újabb betegedés elő nem fordul, remélhető, hogy a fertőztetéseket teljes befejezte után, tehát pár hét múlva a zár feloldását a miniszter engedélyezni fogja.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A nyugdíjbizottság ülése. Nagyvárad város tiszti nyugdíjbizottsága tegnap rövid ülést tartott a városházán. Rimler Károly polgármester elnökölt s dr. Hoványi Géza, Mineify Adolf, dr. Dóri Ferencz, Dús László, dr. Baróthy Akos, Ragány János és dr. Istvánffy István jegyző voltak jelen. Dr. Bulyovszky Józsefné urnő azon kérelmét, hogy a férje által a nyugdíjalapra befizetett összeg 90% át utalják vissza, — pártolólaj terjeszti a bizottság a közgyűlés elé. — Nagy Sándor városi tűzoltó őrpáncsnokot betegsége miatt nyugdíjazták. Allitólaj a Moskovits-gyár égésénél kifejtett elszánt munkája közben kapta betegségét a derék ember. — Még néhány kisebb ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

* Új címzetes püspök. Ő felsőre vallás- és közoktatásügyi minisztere előterjesztésére dr. Podracszy Istvánt a rozsnói székeskapitán nagyprepostját dulcignoi címzetes püspökké kinevezte.

* Országos orvosgyűlés. Mozgalmas élet lesz vasárnap Tátrafüreden. Ekkor fogják megtartani a kies fürdőhelyen országos kongresszusukat a magyarországi orvosok. A kongresszusra, mint az országos szövetség fióka jelenti, a résztvevők szombaton reggel a 7 óra 11 perczkor induló vonattal mennek el tömegesen Budapestről. A kongresszus tanácskozásainak legfontosabb pontja: a közegészség ügyének államosítása.

* Az eszéki dalegylet zászlaja. Az eszéki Lipa nevű dalegylet ismeretes zászlótyújére vonatkozólag jelentik, hogy az eszéki rendőrkapitányság 100 korona pénzbírságra ítélte Firinger Józsefet, az egyesület elnökét, mert az egyesület zászlaján lévő országos címer fölé a városi tanácstól kapott utasítás ellenére nem alkalmaztatta Szent István koronáját. A kapi-

tányság kimondotta továbbá ítéletében azt, hogy az egyesület köteles a zászlón lévő képeket eltávolítani és a zászlón két hónap leforgása alatt Szent István koronáját alkalmazni, továbbá az egyesületi címer fölé lévő Zvojnimir-koronát eltávolítani és szintén Szent István koronájával pótolni. Az elítélt pap 24 órai gondolkodási időt kért, hogy az ítélet ellen felebbezzon-e.

* Az elveszett 126 ezer korona. A nagyvárad közúti vasút, mint a villamos vasút engedményese addig huzta-halasztotta a vasút ügyét, míg a kikötőt 252 ezer korona felét, 126,000 koronát elaludta. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elengedte ezt a tekintélyes összeget, azon reményben, hogy ezzel is közelebb viszi a villamos vasút ügyét a megvalósuláshoz. — A miniszter a közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta. — Az engedékenység, bárha 126,000 koronába került, nem hozta meg a méltán várt eredményt; a közúti vasút, illetve ennek gazdája: a budapesti Forgalmi Bank most újabb engedményeket akar kicsikarni a várostól az üzem részére szükséges áram szolgáltatásnál. Talán legjobb lenne, ha a város kiépítené a vasutat is és csak az elért hasznot fizetné be a Forgalmi Bank pénztárába.

* Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Papp Olga élesdi állami elemi iskolai tanítónőt a törökbalinti állami elemi iskolához jelen minőségben áthelyezte.

* Fürdőzők a tilosban. Megtesznek miná-lunk mindent, a rend az iziés érdekében. Festenek szép ríkió színű betűkkel hivalkodó táblákat és oda állítják itt-ott a közterekre, zug-utczákba, no meg a Körözs mellé, hogy itt ez, ott meg amaz tilos. . . No aztán ott áll a tilalom fa békén, türelmesen, hogy árnyékba járjanak végezni azt, amit tiltanak azok a ríkió betűk. Igen, mert itt senkit sem háborgatnak a rendőrség emberei, akik ugy gondolkoznak, minek ellenőrizni a tilalom fákat, hisz elég világosan beszélnek azok a betűk. Igy fordulhatnak aztán elő olyan paradox esetek is ami bosszantóan mulatságos. Ott állanak a ligeti uszoda alatt a hivalkodó tilalom fáira rajta vörös betűkkel: »itt tilos a fürdés«, tövében pedig ember ember mellett nyüzsög a vízben. Talán ellenőrzés is ráférne azokra a szegény tilalom fákra, mert azok nem bírnak ám megmozdulni, hogy elkeressék onnan azokat az embereket akik annyira, nevetségessé teszik szegényeket.

* A szikviz-adó ügye. Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága tegnap látogatott ülést tartott. A szikviz adóra vonatkozó szabályrendeletet tárgyalták, de tekintettel az ügynek pénzügyi oldalára, azt javasolják, hogy a jogügyi és pénzügyi bizottság együttes ülésben vegye tárgyalás alá a szabályzatot. — Még a várad-velencei gazdaközönség szabályzatát tárgyalták s csekély módosítással elfogadásra ajánlják.

* Halálozás. Részvétellel vettük hírvil, hogy id. Szőke József megyebizottsági tag és Bihar harminczöt éven át volt kiváló jegyzője hetvenhárom éves korában elhunyt. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, atya, após, nagyatya, sógor és rokonnak id. Szőke József Bihar községnek 35 évig volt jegyzője, Bihar megye törvényhatósági bizottsági tagjának folyó hó 4-én, este fél 10 órakor, élt 73-ik, boldog házassága 46-ik évében rövid szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult halott földi maradványa folyó hó 6-án délután 6 órakor fog Nagy Péter-utczán lévő saját házában az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után az ev. ref. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai,

bele és fent pislogni kezdtek az először feljövő csillagok.

Az én kocsim gyorsan robogott előre a simára hengerezett uton az est szürke ködében. A talpályos helyekről hűvös és nedves légáram c-a-pott fel hozzánk. A falvakban sorra kialudtak a lámpák: munkától, forróságtól kimerítve mély álomban horkolt ember-állat.

Késő éjjel volt már, midőn Malachovon keresztül hajtottunk. Ez a falu is teljesen kihaltnak látszott. Egyszer csak az utolsó falusi viskónál egy sötét alakot pillantok meg a sövény mellett; a titkos alak fel s alá mozgott a fák között, lassan, egyhanguan himbálva magát. Vajjon nem Ilya volna ez? A viskó az övé. Egy háttal előbb átutaztamban Ilyát láttam a kapu előtt ülő, ülésben egy gyermeket tartva.

Megállítottam a lovakat.

— Ilya te vagy? — szólítottam meg a kísértetet.

— Igen — felelte röviden a sötétben.

Leszálltam a kocsiról és közelebb mentem hozzá. Egy pólás gyermeket tartott a karján csakugy magára vetett paraszt subája alatt.

— Mi az? Hát még mindig nem találtad meg azt a bizonyost? — kérdém tőle.

— Természetesen, hogy meg. Azon alkalommal nyélbe ütöttük a dolgot Taidakovban.

Most már van feleségem, jó asszony a lelkem gyorskezü a munkában. Csak az Isten mindenkinek ilyet adjon.

— Mért sétálsz hát fel s alá a gyerekekkel?

— Az asszony nincs ehez hozzá szokva — szólt egy kissé huzakodva.

Szemügyre veszem az apróságot.

— Hiszen alszik! — kiáltok fel hangosan.

— Csak hadd aludjon! — mormogja Ilya.

— Te egy igazi csodabogár vagy! Menj

inkább aludni, hiszen egészen összetört a munka. S a gyerekeknek is jobb lenne, ha ágyba fektetnéd őt.

Ilya hallgatott.

— Talán nem is a gyerek kedvéért csinálom ezt, hanem csakugy magamért — szólt egy kis idő múlva félősen, vonakodva.

Csodálkozva néztem rá. Ilyának mély bánat rítt le az arcáról, szomorú volt és szokatlanul értelmes. És e perczen egyszerre megértettem mindent.

Nappal elvonta eszt a munka a töprengéstől s a lelkét is lefoglalta, a rövid éjszakán aztán a helyett, hogy a fáradalmakat kipihenné, ott bolyongott a gyerekekkel a fák között s egészen átengedte magát Tatjana emlékének és a többi gondoknak, melyek életét keserítették . . .

kartársai és ismerősei tisztelettel meghívtnak. Bihar, 1902. szeptember hó 4-én. Aldás emlékére! Béke poraira! Ozv. Szöke Józsefné szül. szendrői Szendrey Mária neje. Szöke János, dr. Szöke József, Szöke András, Szöke Mária gyermekei. Dr. Szöke Józsefné szül. Keresztes Ilona, Szöke Andrásné szül. Cservenka Etelka menyei. Szöke József, Szöke András, Szöke Sándor, Szöke József, Szöke Anna, Szöke Ilona, Székelyhidi Ilona, Székelyhidi Károly, Székelyhidi Irén unokái.

* **Kecskeméthy levelei.** A budapesti főkapitányságon most már sokkal kevesebb fontosságot tulajdonítanak a Kecskeméthy-féle leveleknek. *Veszprémből* még mindig nem érkezett meg az a levél, a melyet Karácson vizsgálobíró lefoglalt Kecskeméthy Győző szüleinél. A rendőrség tehát csak azokat a leveleket vizsgálhatta, a melyeket a P. H. illetőleg Gratzl Odön veszprémi takarékpénztári tisztviselő kapott Cincinnatiból. *Bérczy Béla* rendőrkapitány megkezdte szabadságát és már ez is mutatja, hogy nem igen bíznak az újabb nyomozás sikerében. A leveleket, a melyeket tegnap a vizsgálóbíró átadott a rendőrségnek, ismét visszaküldötték. Érdekes, hogy már akadtak ismét néhányan, a kik azt állítják, hogy ezeket a leveleket nem a hírhedt sikkasztó írta, hanem egy budapesti fiatal embernek kezétől erednek, a ki néhány hónap előtt tetemes adósságok hátrahagyásával megszökött a fővárosból. A főkapitányságon már jelentkeztek is egyesek, a kik e mellett a föltevés mellett tanuskodnak. A fölírassított ügy tehát ismét zátonyra került.

* **A máv. új osztálymérnöksége.** A máv. igazgatósága egy új osztálymérnökség felállítását rendelte el, melynek székhelye Székelyhid lesz. Az új osztálymérnökség a bihari és a Nagyváradi-vaskohi oszt. mérnökség vonalainak megcsontosításából jön létre. Az átadások már megkezdődtek.

* **Az orsz. iparosgyűlés Nagyváradon.** A magyarországi ipartestületek ez évben Nagyváradon tartják meg országos kongresszusukat. Erre az érdekes gyűlésre mintegy 380—400 vendéget várnak, mert a kongresszuson képviselve lesznek az összes ipartestületek és kereskedelmi és iparkamarák. A kongresszus és az ezzel összekötött ünnepségek három napot vesznek igénybe és október 18., 19. és 20-án tartatnak meg. Az előkészületeken a nagyváradai ipartestület buzgólkodik; a testület elnöksége felkérte Nagyvárad városát, hogy az ünnepségek egyik napján a város vendégelje meg diszebéddel a kongresszus tagjait.

* **A rák gyógyítása.** Az orvosi tudomány nem nyugszik meg abban, hogy egyes betegségeket egyszerűen gyógyíthatatlannak jelentsen ki, hanem minden bajra szüntelenül keresi a gyógyírt. Különösen a tüdővész és a rák ellen keresik a gyógyszert, mert ez a két baj általános és sokkal több embert visz idővelőtli sírba, mint a legveszedelmesebb kolera, vagy pestis-epidemia. Főleg a német francia tudósok folytatnak állandó kutatásokat és szívesen kétségtelen, hogy előbb vagy utóbb meg fogják találni a keresett arkanumot, amint megtalálták a diphteria serumot és sok más gyógyszert. Legújabbán Berlinből érkeznek hírek, hogy az ottani Charité-kórházban Leyden tanár vezetése alatt a legjobb uton vannak, hogy felfedezhessék a rákszerumot. Az előleges jelentés elmondja, hogy másfél év óta kísérleteznek rákbeteg kutyákkal. Kivágták a rákdaganatot, szétmorzsolgatták és folyékonyvá tették; a folyadékot házi nyulakba oltották és az ezekből nyert szerummal ismét rákbeteg kutyákat kezelték. A rákdaganat szemléletét visszafeloldott és végül teljesen eltűnt. Ezek után óvatosan átvitték a kísérletezést az emberekre; természetesen csak olyanokra, akik már amúgy is halálra voltak és készségesen beleegyeztek a kísérletekbe. A serumot is nem állati, hanem emberi rákdaganatokból készítették, de

előbb szintén állatokon próbálták ki és meggyőződtek, hogy semmiesetre sem lehet káros hatással. A beoltott betegeket már megmeneteni nem lehetett, mert a boltáskor már halálukon voltak, de arról meggyőződtek, hogy a beoltás könnyebbülést okozott és hogy a rákfene terjedése a már officiózult területen is azonnal megszűnt. Dr. Bumenthal, Leyden tanár asszisztense azt írja, hogy az új szer és alkalmazása még tökéletlen, de hiszik, hogy helyes és észérő uton járnak. Különben egy dán tudós, dr. Jensen rákbeteg egerekkel folytatott hasonló kísérleteket, melyek Leyden tanár nézete szerint még biztosabb alapot adnak a berlini tanulmányoknak.

* **Mozgalom az üzletvezetőség ügyében Debreczenben.** Köztudomású dolog, hogy a kereskedelmi miniszter az eddig fennálló vasuti üzletvezetőségeket megakarja a közel jövőben szüntetni és helyükbe igazgatóságokat szervezni. Mint ismeretes, ilyen üzletvezetőség Debreczenben is van és azért a városi hatóságok már többször periraktálták a városra nézve olyan nagyfontosságú kérdést, hogy ha az üzletvezetőségtől tényleg megfosztják Debreczent, akkor kap-e helyébe igazgatóságot, mert ha nem kap, egy érzékeny veszteség éri a várost. Ennek a dolognak tisztázása érdekében a tanács nagy agitációt fejt ki. A csütörtöki tanácsülésen *Abrahám László*, tisztifőügyész indítványára határozatba ment, hogy Debreczen város tanácsa szeptember 14-én, mivel *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter akkor az országos kamarai kongresszus miatt Debreczenben időzik, előtte tisztelegni fog és nyilatkozatot kér az üzletvezetőségek dolgában s ha a miniszter megerősíti az ország-szerte elterjedt hírt, akkor nyomban megkéri a küldöttség a minisztert, hogy Debreczent az igazgatósági székhelyek kérdésében ne mellőzzék. Így tartja szem előtt a városi tanács a város érdekeit Debreczenben.

* **Hirtelen halál. Török József** napszámos tegnap délután a Menház-utcán hirtelen meghalt. Halálát szívizérlődés okozta. 1848-ban mint közhonvéd szolgált a hazát és igen sok ütközetben vett részt. Utóbbi időben azonban már agg kora folytán keveset tudott dolgozni is, mert ereje teljesen elhagyta. Tegnap mikor kiment az utcára, egyszerre megtántorodott és a következő percben már halva bukott az utca közepére. Hulláját a városi bonczházba szállították.

* **Terjed a zavargás Horvátországban.** A zágrábi szomorú eseményekhez hasonlóan Sziszekén is kiütött a zendülés. Tegnapelőtt este nagy néptömeg verődött össze a piac téren. A tömeg leginkább iparos legényekből és napszámosokból állott, a kik botokkal felfegyverkezve végig vonultak az utcákon, a szerb kereskedők üzleteit betörték és fosztogatták. A kivonult városi rendőrség nem volt képes a zavargókat szétoszlatni; a megvadult tömeg visszazsorította őket a városházára. A városi rendőrkapitány erre a csendőrpáncsnok-sághoz fordult, honnan egy szakasz csendőr vonult ki a helyszínre, kiket azonban a fosztogatók közpörrel fogadtak. Minthogy a csendőrpáncsnoknak a szétoszlásra intézett többszörös felszólítása eredménytelen maradt s e közben két csendőrt ködöbással a fején súlyosan megsebesítettek, a csendőrség a tömeg közé lőtt és négy ember súlyosan megsérült. A lövés után a zendülők szétfutottak, ott hagyva a négy súlyosan sérült Csévics György, Karanovics Márk, Rásztics József és Kuttyák János munkásokat, kiket a kórházba szállítottak. Este 10 óra tájban a szétzavart tömeg ismét összeverődött, de ekkor már számuk megkezdte csökkenni. A csendőrpáncsnokság megkezdésére azonban ekkor már kivonult a

katonaság és a zendülőket szétoszlatta. Egész éjjel czirkált a város utcáin. A katonaság szakaszonként van beosztva egy-egy őrzőparatba s mindenik szakaszhoz két csendőr van beosztva, úgy czirkálnak a városban. A fosztogatás alkalmával Maximovics Milán és Sztójánovics Sándor kereskedők üzleteit kifosztották s a mit el nem vihettek, azt összetörték. A nép között czédulák vannak forgalomban, melyen a szerbek kiirtására hívják fel a horvát népet. A zendülők közül többeket letartóztattak. Másnap a nép nyugodtnak látszott, de este ismét nagyobb szabású zendülést várnak, a miért is a katonaság és csendőrség készenlétben van.

* **Zeneestély.** Pócsi Laci jeles bandája ma, szombaton este Karner Gyula Rimanóczy-éttermében hangversenyez.

* **Lopás.** Tegnap virradóra *Harsányi Mihály* szekeres széles-utcai lakásába valaki az ablakon behatolt, az íróasztal fiókját feltörte és abból 980 korona papír-, 34 korona ércpénzt és több rendbeli adólevelet elemelt. A jelek arra mutatnak, hogy a lopást a helyi viszonyokkal teljesen ismerős egyén követte el, mert a tolvaj még azt is tudta, hogy Harsányi — ki különben mindig az utcai szobában szokott aludni — ekkor éjjel kivételesen nem hált ott. A rendőrség a nyomozást megindította.

* **Találtatott 4 drb szekrénykulcs.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

Igazságszolgáltatás.

Ítélet az 1898-iki tüntetés ügyében.

Az 5 évig huzódó tüntetési ügyben tegnap ítélezett a nagyváradai kir. törvényszék.

Az elnök fél 10 órakor nyitotta meg a tárgyalást.

Két vádlottat — mivel előző napokon tartott tárgyalásokon meg nem jelentek — az elnök elővezettette, közülök elsőnek *K. Szabó Dávidot* hallgatták ki, de ő semmit sem akart elismerni a reá rótt vádakból.

Berger Miksa az utolsó vádlott lépett a bírak elé, ki annyira meg volt ijedve, hogy szólani sem tudott.

Az elnök bátorító szavaira aztán a következőkép adta elő a tüntetésben való részvételét.

— Alig hogy a tömeg közé vegyültem, bevitték egy udvarra és megkötötték a kezemet s aztán úgy elverték, hogy 3 napig beszélni sem tudtam.

Még azt is elmondta, hogy bántalmazója egy körözs-utcai ügyvéd ur volt, ki az udvarban lakókat is biztatta, hogy üsd a zsidót.

Amde a komoly bírak megtudták valahonnan, hogy *Berger Miksát* az ügyvéd ur azért verte el, mert az ügyvéd ur ablakát beverte és ezen megcsípték.

Még *Polcz Lajost* és *Saji Vilmost* hallgatták ki tanúként.

Gáthy Bálint kir. alügyész vádbeszédét nagy temperamentummal mondotta el, melyben a vádlottakat magánlak elleni erőszak vétségéért kéri megbüntetni.

Utánna dr. *Kurländer Ede* mondotta el határos védbeszédét.

A törvényszék ítéletozataira vonult vissza. Már egy negyed 12 óra volt, mikor az elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint *Buzás* (Mojsza) Miklóst 2 napi, *Gerő* Lajost 14 napi, *Gönczy Imrét* 2 napi, *Topay* Lászlót 1 napi,

Szabó Lajost 8 napi és Berger Miksát 2 napi fogházbüntetéssel Szabó Dávidot 7 napi elzárásra ítélték. Guzmán Jánost pedig felmentette a törvényszék.

Erdekes epizódja volt a tárgyalásnak, hogy Berger Miksa, amint meghallotta, hogy 2 napi fogház büntetést kapott, a földhöz vágta magát és elkezdett kiabálni. Zokogások közt kérte a törvényszéket, hogy ítéljék inkább halálra mint sem erre a két napi fogházra. Egyszerre azonban daczosan azt mondta, hogy belenyugszik az ítéletbe.

Az ítélet csak Buzás Miklóssal és Berger Miksával szemben emelkedett jogerőre, ellenben a többi vádlottak felelősséggel éltek.

Még két vádlott felett később ítélezik a törvényszék.

ZENE ES MUVESZET.

„Kossuth-Album” cím alatt az országos függetlenségi és 48-as párt Kossuth-ünnep rendezőbizottsága jóváhagyása mellett egy felette becses dalgyűjtemény jelent meg az országos Kossuth-ünnepélyek alkalmából, énekhangra és zongorára Klökner Ede budapesti zeneműkiadó-nál. Huber Sándor jeles zeneszerzőnk alig méltányolható buzgalommal gyűjté össze ez albumba a legjobb Kossuth- s szabadságharczi nótákat, melyek eddig hozzáférhetlenül, szét-szórta s ismeretlenül léteztek csupán. Az izlées szép kiállítású, 25 művet felölelő füzet terjedelmes tartalmából elég ha ezeket soroljuk fel: 1. Dr. Pap Zoltánnak az orsz. ünneprendező-bizottság által hivatalosan elfogadott »Kossuth-Himnusz»-át. 2. Kossuth búcsuja az ország határára: Kitarom reszkető karom. 3. Kossuth Lajos az üzente. 4. Egressy Béni: Szózat. 5. Egressy Béni: Talpra magyar! 6. Lányi Ernő: Tavaszodik még sincs harmat, se virág. 7. Világosi fegyverletétel dala. 8. Erdőy Ernő: Meghalt Kossuth. 9. Jön Kossuth, jön! 10. Lányi Ernő: Hát még mindig az a gyölölt Gotterhalte járja. 11. Greizinger Iván: Kossuth Lajos újra üzent Turinból. 12. Greizinger Iván: Nem fajult el a magyar vér. 13. Csengery Gyula: Turin felett ragyog az ég! 14. Garibaldi nóta. 15. Egressy Béni: 1848-as honvédek indulója. 16. Honvéd-tüzér temetése. 17. Kossuth Lajos levelet írt stb. stb. — Ara e kiválóan érdekes kötetnek 3 korona netto és Klökner Ede zeneműkiadóhivatalából Budapest, VIII. József-körút 24. rendelhető meg. Ugyanott jelent meg az országos függetlenségi 48-as párt Kossuth-ünnepélyt rendező bizottsága által hivatalosan elfogadott »Kossuth-Himnusz» dr. Pap Zoltántól énekre és zongorára. Ara 1 kor. 20 fillér és Lányi Ernő »Tavaszodik, még sincs harmat, se virág», a hírneves zene-szerzőnek legjobb Kossuth-dala ének és zongorára 60 fillér és férfi négyeskarra 2 Kossuth-dallal ugyanaz, ára 2 korona.

IRODALOM.

Uj-szövetségi bibliai történetek középiskolák használatára. Irta: dr. Pokorny Emánuel, főgimnáziumi vallásnár. 41 illusztrációval és egy térképpel. Az esztergomi főegyházmegyei hatóság engedelmével, Budapest, a Szent István-társulat kiadása, 1902. 8 r. 102 lap. Ara: 1 kor. 20 fill.

O-szövetségi bibliai történetek községi iskolák használatára. Irta: dr. Pokorny Emánuel főgimnáziumi vallásnár. 42 illusztrációval és egy térképpel. Második kiadás. Az esztergomi főegyházmegyei hatóság engedelmével, Budapest, a Szent István-társulat kiadása, 1902. 8. r. 96 lap. Ara 1 kor. 20 fill.

Az új középiskolai biblia teljesen a püspöki utasítások alapján készült. Előadása min-

den önkényes hozzáadás nélkül, a mennyire csak lehetséges, a Szentírás szövegéhez alkalmazkodik. A dogmatikailag fontos részletek mindenhol gondosan ki vannak emelve. Az erkölcsi mozzanatokat moralizáló tanulságok hozzáadás nélkül maga a történet domborítja ki. Világos felosztása, kimért rövidsége, tiszta magyarsága, szép illusztrációi oly tulajdonságok, a melyeket a hittanárok és a tanulók már régóta kívántak iskolai könyveikben. A könyv annyira megfelelt az óhajoknak, hogy a múlt évben megjelent ó-szövetségi résznek már új kiadása vált szükségessé. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

Arménia. Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos Szongott Kristóf Szeptember. Szamosújvár. Todorán Endre Auróra könyvnyomdája. 1902. Az Arménia immár versben is flagitálja az örmény püspökség felállítását, Merza Gyula versével, kinek arcképe díszíti a derék folyóirat első lapját.

A füzet második közleménye a Bucapesti Hirlap idei 195-ik számából van átvéve, melyben a nevezett népszerű újság vezércikkéhez a jul. 19-iki brüsszeli örmény kongresszus alkalmából élénken eszteli az örménység kétségbeesztő helyzetét a korhadt ozmán birodalomban.

A francia külügyminiszterium sárga könyvei szerint a berlini szerződés óta mostanig elpusztult 2000 örmény falu és város, leromboltak 568 templomot és kolostort, mecsétlé átalakítottak 328 templomot, leöldöstek 300,000 örmény férfit, nőt és gyermeket s több, mint 100,000-et kényszerítettek, hogy mohamedáná legyen.

A meggyilkoltak közt volt 179 örmény pap és 27 evangélikus lelkész. Hasonló tárgyú egy másik érdekes cikk, melynek címe: Vértürdő Abraham városában, a melyet szintén a nevezett napilapból vett át a folyóirat. Sok figyelemreméltót találtunk a Magyarországi örmények etnographiájában is, melyet lankadatlan buzgalommal folytat a füzetben is a derék szerkesztő, főleg a XX. cikkely: az örmény jog címmel.

A kisebb közlemények közül kiemeljük a bécsi örmény érsek, Esztergár Vártán haláláról szólót, ki jul. 21-én reggel hunyt el. Érdekes, hogy a megboldogult magyarországi származású volt, s a bécsi mechtarista-telepet szerette volna hazájába áthelyezni. Megjegyzendő, hogy Velenczében is volt egy magyar örmény érsek, a XIX. sz. elején: a gyergyószentmiklósi születésű Akoncz Kóvér István. A derék folyóiratot, melynek évi ára 8 korona, melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

SZINHÁZ.

A nagyváradi szinidény megkezdése.

— A szinügyi bizottság ülése —

Somogyi Károly szinigazgató társulatával a nyarat Kaposvárott töltötte. Október elejéig azonban már alig tarthatná ki sikerrel a társulat.

Ez indította Somogyi Károlyt arra, hogy a nagyváradi téli szezonat már szeptember közepén megkezdje. A legjobb alkalmul szolgál erre szeptember 19-ike, amikor az egész országban hazafias ünnepek lesznek Kossuth Lajos 100-dik születésnapja alkalmából. A szinigazgató azon kérelmet terjesztette a szinügyi bizottsághoz, hogy a szinlelőadásokat már szeptember 19-én megkezdhesse s október 1-ig bérlet nélkül, a rendes napi helyárak mellett játszhasson a szinlelőadásokat.

A kérelmet teljesítette a szinügyi bizottság s erről a tanácsot a színház átadása céljából értesítik.

A másik tárgy Lukács György békési főispán már közölt átirata volt, a nagyváradi szinlelőadások létesítése iránt.

A szinügyi bizottság tudomásul vette a megkeresést; mint már korábban, most is óhajítja a szövetség létrehozását. Ezt tudomására hozzák a békési főispánnak.

Végül Halász Lajos azon indítványt tette, hogy a jövő szini szezonban minden vasárnap estéét általános bérletszűnetben tartsák.

Az indítvány első sorban a szinigazgató érdekeit érinti s éppen úgy vannak előnyei, mint hátrányai, tehát ezuttal nem bocsátkozott a dolog érdemleges tárgyalásába a bizottság.

Az ülés ezzel véget ért.

Somogyi Károly jubileuma Kaposvárott.

A nagyváradi »Szigligeti-színház» derék igazgatójának, Somogyi Károlynak ma van 40 éves színészeti jubileuma Kaposvárott. A kaposvári közönség értékes ajándékkal lepi meg a népszerű direktort, ki a »Vasváros» kitűnő szerepében lép fel a jubiláris estén. Nagyváradról is többen mentek el Kaposvárra, hogy Somogyi jubileumán ott lehessenek.

Iparos ifjak szinlelőadása. Mint már lapunkban említettük, a nagyváradi iparos ifjak önképző egylete szeptember 7-én vasárnap és 8-án hétfőn a létesítendő egyleti ház javára az ezen alkalomra átengedett Szigligeti-színházban szinlelőadást rendez, mely alkalommal Szigligeti remekművét, a »Czigány»-t adják elő, mint a próbákban előre látszik, szép sikerrel. A jegyek mindkét előadásra tegnapról kezdve előre válthatók a színház előcsarnokában levő pénztárnál, naponként d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5 óráig.

TANUGY.

A tanügyi bizottság ülése.

A községi iskolaszék tanügyi bizottsága tegnap délután 5 órakor Hegyesi Márton előnökle alatt ülést tartott, amelyen a réti iskolának bemutatott tervrajzát Bozóky Gyula főmérnök megjegyzéseivel elfogadták. (A költségek nem tartoznak ugyan a bizottsághoz, de szörnyűködve vették tudomásul, hogy 4 tanterem fölépítése 39.452 koronájába kerül a városnak!)

A külvárosiak kérvényét, hogy két osztály hagyassék meg a Balogh féle házban, pártolják ugyan, de konstatálják, hogy a még meg sem nyílt ór-utcai iskola már is kicsiny.

Az áthelyezési kérvények közül csak Biczó Jánosét támogatják. A gyűlésen jelen voltak: Bozóky Béla, Grócz Menyhért, dr. Vucskics Gyula, Stark Gyula, Böszörményi Géza, Sulyok István, Vinkler Lajos és Réz Mihály.

TAVIRATOK.

Kiegyezési tárgyalások.

Budapest, szept. 5. (Saj. tud. távir.) A miniszterek késő estig tárgyaltak, de megállapodásra nem jutottak, mert az autonom vámtarifá nehézségeket okoz. A »Neues Wiener Abendsblatt» írja, hogy jól értesült körökben beszélnek, hogy a kiegyezési tárgyalásokat nem fog sikerülni most befejezni. Azt is beszélnek, hogy nincs kizárva, hogy a tárgyalások végleg

megszakadnak s egyáltalán, nem lehet reménykedve várni a tárgyalások eredményét.

Horvátok a magyarok ellen.

— Zágrábi tüntetések. —

Budapest, szept. 5. (Saj. tud. táv.) A zágrábi tüntetések mindinkább elfajulnak, ma már sejtethető, hogy a magyarok ellen készülnek támadásra. A magyar államvasuti hivatalnokok szabad jegyet kaptak, hogy mihelyt a mozgalom a magyarok ellen fordulna, elutazhassanak.

A rögtönítélő bizottság megalakult, elnöke: *Ferics* törvényszéki bíró. *Baly* hóhér is megérkezett Zágrábba. Tegnap *Fucskár* detektív letartóztatta *Frank* képviselő fiát, aki a tömeget izgatta, de apja közbenjárására szabadon bocsátották, azzal a feltétellel ha utcára nem lép.

A szerb színészek elmenekültek, mert a horvát kollégáik izgattak ellenük. Markovits szerb színész ezeket kiáltotta a tömeghez: *a magyarok ellen forduljatok, akkor segítünk nektek!*

Szepesmegye küldöttje a tenger-szemnél.

Zakopané, szept. 5. Szepesmegye főispánja és egyik szolgabírája a tengerszemhez érkezett és bemutatkozott a választott bíróság tagjainak. (M. T. I.)

Fiume a Kossuth-ünnepen.

Budapest, szept. 5. (Saj. tud. táv.) Fiume városi tanácsa elhatározta, hogy a Kossuth-ünnep alkalmával küldöttséget küld Budapestre, mely megkoszorúzza Kossuth sírját.

Vilmos német császár Roosevelthez.

New-York, szept. 5. Roosevelt elnök a rokonszenv első megnyilatkozásai között a következő táviratot kapta Posenből:

Minden amerikaival együtt ádóm a gondviselést, a mely életét az iszonyu balasettől megóvta. II. Vilmos

Roosevelt ezt válaszolta:

Legmelegebben méltatom felséged rokonszenvét kifejező táviratát.

Roosevelt.

Rákosi Jenő üdvözlése.

Budapest, szept. 5. (Saját tud. táv.) Az amerikai magyarok táviratilag üdvözölték Rákosi Jenőt a magyarság érdekében kifejtett működéséért.

Tengeri hadgyakorlatok után.

Mitterburg, szeptember 4. A királyt, amikor a tengeri hadgyakorlatokról visszatért, mindazokon az állomásokon, ahol az udvari vonat megállt, na y közönség várta és a legnagyobb lelkesedéssel üdvözölte. O Felsőge megjelent az udvari kocsik ablakában és barátságos integetéssel köszönte meg az ovációt.

Bivacca, szeptember 4. Az udvari vonat este 8 óra 20 perczkor érkezett az itteni állomásra. Rozzótól a krajnai határig a vasut mentén számtalan örömtűz égett. A helyiségek fényesen ki voltak világítva. A bivaccai állomás nagy perronja zsúfolva volt emberekkel. A vonat közeledtére a közönség viharos zsviöz-

zásban tört ki. O felsége Rajner főherczeggel, és kísérelével kiszállt a kocsiból, meghallgatta a hadgyakorlatokon résztvevő csapatok tisztjeinek jelentését, aztán gróf Goes helytartó előtt megelégedéssel nyilatkozott a lelkes fogadásról, majd ismét felszállt az udvari vonatra amely 8 óra 30 perczkor a tömeg zsviözása között elrobogott.

Bécs, szeptember 4. A király ma reggel, Rajner főherczeg társaságában Pólából ideérkezett és mindjárt Schönbrumba ment (M. T. I.)

Virchov meghalt.

Berlin, szept. 2. (Saját tud. táv.) *Virchov* ma délután két óraker meghalt.

Egy hajó megsérülése.

New-York, szeptember 5. A Brooklyn cirkálóhajó gyakorlat közben Newbedford mellett a térépeken fel nem tüntetett örvénybe került és kissé megsérült. (M. T. I.)

Nagy hadgyakorlatok Oroszországban.

Pétervár, szept. 5. E hó 9-én kezdődnek meg Kreimban azok a nagy hadgyakorlatok, melyeken közel 40,000 ember vesz részt. A hadgyakorlatok szept. 23-ig tartanak. A csár már 8-ikán reggel utazik el, hogy a hadgyakorlatokon részt vegyen.

Az olasz király ajándéka a szultánnak.

Konstantinápoly, szeptember 4. Pulambo olasz tengernagy a holnapi kihallgatáson fogja átadni a szultánnak az olasz király ajándékait, egy Macéini-féle festményt (olasz lovaság rohama) és az olasz hadsereg és haditengerészet összes fegyvereinek mintáit. A tengernagy valószínűleg hétfőig fogja meghosszabítani konstantinápolyi tartózkodását és azután Szalonikiba megy.

Mattasich-Keglevich kérvénye.

Bécs, szept. 25. Mint egy belgrádi katonai forrásból eredő levél jelenti, Mattasich-Keglevich Géza kérvényét, hogy vegyék föl a szerb hadsereg kötelékébe, el fogják utasítani. Mattasich valószínűleg Amerikába fog vándorolni.

Nemzetközi orientalista kongresszus.

Hamburg, szept. 4. A tizenegyedik nemzetközi kongresszus tegnap este kezdődött a hangverseny csarnokban rendezett ismerkedő-estélyivel.

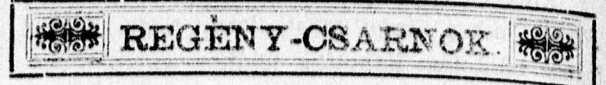
A búr vezérek Londonban.

London, szept. 5. A kormánypárti lapok nem sok jóval kecsegtetik a búr vezéreket. Szerintük Chamberlainnak az a nézete, hogy hivatalosan nem tárgyalhat velük. A béke végleg meg van kötve és így a búr vezéreket csak egyszerű magánembereknek tekinti, a kiket szívesen meghallgat ugyan egyes dolgokra nézve, de a kiknek semmi joguk nincsen újabb követelésekkel fellépni. (M. T. I.)

Martinique pusztulása.

New-York, szeptember 4. Port Castriéből (Santa Lucia-szigetén) jelenti egy távirat, hogy a »Ger« gőzös Martinique szigetéről odaérkezett és azt mondja, hogy a tűzhányó

utolsó éjjel erősen kitört. Hir szerint 2000 ember vesztette életét. A lakosság tömegesen menekült a szigetről. (M. T. I.)

Tüzzel-vassal.

Írta: Stenkiewicz Henrik.

75.

Az örmester sokáig töprengett. Ha az öreg dalmok ruhái valóban Saglobát takarták: mi czélja volt a parasztok bujtogatásával. Miért ösztökélte volna őket, hogy Chmielnickijhez siessenek? Meg aztán hol vette az áruhát és hol hagyta a lovakat? És végül, bizonyára a herczeghez menekült volna, nem pedig a legvérszomjasabb ellenségökhöz!

— Az öreg hegedüs valódi jámbor dalmok lehetett. Mért is kergettem Slotonosig?

De azért még sem tudott megnyugodni ebben a föltevésében. Erezte, hogy emberére akad Saglobában.

Egyszerre aztán a homlokára csapott.

— Oh, én számár! Persze, hogy Sagloba volt. Azért csalta a parasztokat Slotonosba, mert oda csak egy ugrás Prohorovka, ahol a hetmaok az egész sereggel állanak.

Az örmester rögtön lóra ült és Mogila felé sietett. A kompnál álló parasztokat kivallatta, hogy átmentek-e már a tulsó partra a demianowkai paraszto?

— Már régen odaát vannak.

— Volt velök egy öreg hegedüs is?

— Volt.

— Egy kis fiu kíserte, egy néma gyerek?

— Ugy, ugy.

— Milyen volt az öreg külseje?

— Nem nagyon öreg. Kővér ember, lyuk volt a koponyáján és az egyik szeme hiányzott.

— És a fiu?

— Olyan volt, mint egy kherub.

Az örmester megelégedetten dörmögött:

— Majd visszahozzuk a kis kherubot!

Tovább indultak s esakhamar a szoroshoz értek. De itt kellemetlen meglepetés vart reájok: szemben velök lovasok jöttek. Lehetek vagy háromszáz, hatosával lovagolnak. Az örmester ugyan öreg, sok veszedelmet látott katona volt, de most halálos rémülés fogta el.

Megösmerte ugyanis a Jeremiás herczeg dragonyosait.

A menekülésre gondolni már késő volt, kétszáz lépésnyire állottak egymástól s a kozákok lovai már roskadoznak a fáradságtól. A dragonyosok is észrevették a szemb-jövöket s feljűk siettek. Néhány percz múltán körűlvették őket.

— Kik vagytok? — kérdezte a hadnagy.

Az örmester ugy gondolta, hogy legjobb lesz az igazat megmondani.

— A Bohun emberei vagyunk.

Aztán már könnyen ment a dolog, mert megösmerte a hadnagyot, akit Perejeslavban már látott néhányszor.

— Kusel hadnagy! Adjon Isten!

— Jó napot örmester. Hol van Bohun?

Az örmester bátran nekivágott a hazudozásnak.

— A nagy hetman segítségért küldötte őt a herczeghez, most már valahol Lubnie környékén nyargal. Minket azért hagyott hátra, hogy féken tarisuk a lázongókat.

A hadnagy nem hitte el azonnal a szép szavakat. Nem hallott ugyan még a Roslogiban történekről, de a Bohun híret már ösmerte.

— Nem ugy van-e a dolog, hogy ti is a lázongókhöz akartok csatlakozni?

— Hová beszél a hadnagy ur? Hszen, ha Chmielnickijt keresnök, nem ezen a par-ton járnánk.

— Igazad van, belátom. Hanem Bohun hiába megy Lubniebe, a herczeg már nincs ott.

— Hová ment ő fensége?

— Prslyukban van, algha tér vissza két nap előtt Lubniebe. Minden seregét odagyűjti, mi is oda tartunk. Hát ti hová mentek?

— Prohorovkába, ahol a parasztság gyűlekezik.

— Sokan verődtek már össze?
 — Bizony jócskán vannak már a gazok.
 — Hát sok szerencsét!
 — Isten veletek! Jó utat!
 A dragonyosok félreálltak az utból és a kozákok ép bőrrel jutottak ki a szorosból.
 Az őrmester megállította csapatát és büszkén kiáltott a katonákra.

— No fiuk, ha én nem vagyok, itt hagyaték volna a fogatokat valamennyien. Hanem most aztán rohanjunk!

Vágtattak, mint a szél.
 A Sagloba dolga rosszul állott. Mögötte voltak az üldözői, előtte pedig szétverték a királyi sereget. A rossz hír utközben érte őt s rettenetesen lesújtotta. Slotonosban nem talált menedéket, mert a városban már általános volt a forrongás s a lengyeleket nyiltan szidalmazták és fenyegették. Abban nem igen reménykedett, hogy Bohun nem talál a nyomára, mert ősmerte üldözőjének a ravaszágát és kitarítását. De meg aztán az is baj volt, hogy Helena szépsége ugyancsak eltűnt a parasztiuha alól s nem egy helyen méregették őt gyanakodó szemmel.

A menekülésnek csak egy módja volt még: ha sorsára hagyja a leányt és egymaga fut tovább. De erre Sagloba nem gondolt egy rövidke pillanatnál tovább.

— Ugy megboszorkányoztál, mondta a leánynak, hogy nem tudok elszakadni tőled, ha lenyúzzák is a bőrömet.

Elhatározta, hogy átszökik a Dnyeper tulsó partjára.

Prohorovkánál azonban nem kelhetett át a vizen, mert Potocki valamennyi csónakot lefoglaltatta. Csak egy rozoga komp maradt szabadon, ezen akart néhány ezer ember átkelni a vizen. Sagloba ott állott a legelső között és támogatta Helenát, aki már alig állott a lábán és ajúlózott, mikor a rémes látványok egész sorát kellett szemlélnie. A fődühödött parasztság ugyanis foglyul ejtett néhány nemeset és itóztatatosan megkínózva őket, a folyóba dobálta. Aki nem merült el rögtön, annak a testét hosszú botokkal fojtották le a víz alá. A szegény leány szemlélőre történt miédezt, sőt erőszakot is tettek a nemesasszonyokon az ittas kozákok. Néha-néha elkialtotta magát valaki:
 — Jeremiás jön!

Erre a kiáltásra mindenki menekülni akart és százával szorították egymást a vízbe a megremült parasztok. Az egész éjszaka ilyen borzalmak között telt el, míg végre virradni kezdett.

Borus, fénytelen, rideg volt az ébredező nap. A komp jól-rosszul összetakolták, indulásra harangoztak.

Mindenki az első akart lenni, mert félt, hogy a rozoga alkotmány nem bírja ki a második utat. Sagloba legelől tolakodott és torkaszakadtából ordított.

— Helyet az öreg dalnoknak! Helyet a tiszteletreméltó aggastyánnak és egy szerencsétlen néma funak. Chmieleickijhez megyek. Adjatok helyet, ti kedves kozákok, én drága testvéreim, akiket az Uristen oltalmazzon.

Mikor aztán nem igen adtak neki helyet a drága testvérek, akkor fordított egyet a tituláláson.

— Takarodjatok az utamból, ti gazemberek, ti zsványok, hogy a nyavalya törjön ki, ti akasztófáralavókt!

Nagynhezen bejutottak a kompra, ott aztán folytatta az ordítózást.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A káptalani uradalom a pozsonyi mezőgazdasági kiállításon.

Többször megemlékeztünk már arról a nagyarányú termény- és állatkiállításról, melyet a földmiveltésügyi miniszterium Pozsonyban rendez.

Ez a kiállítás a magyar mezőgazdaság nívóját akarja bemutatni, úgy a külföldnek,

mint hazánk földművelő és állattenyésztő népeinek.

Szerfölött tanúságos egy-egy ilyen kiállítás a kisgazdákra nézve, mert itt felhalmozva találja mindazon termények színét-javát, a mit közép Európában termelnek, s egyszersmint a termelés mikéntjéről is tájékozódhat, mert mindazon eszközök, gépek és trágák is össze leszaek itt hordva, melyek a modern mezőgazdaság színvonalát oly magasra emelték.

A kiállítók az ország legnagyobb és legszelben felszerelt minta-uradalmi, köztük a nagyváradi latin szertartású káptalan uradalma is, mely tenyészterteket küld a pozsonyi kiállításra.

A gyönyörűen fejlett 6 kan és 8 kocza sertést most indította utnak Papp Imre főtiszt, aki nagyban buzgólkodik, hogy az uradalom mentől több tisztje nézze meg a tanúságos kiállítást.

Mint értesülünk már számosan jelentkeztek az uradalom tisztjei közül, a kiket Papp Imre vezet majd Pozsonyba.

Keltek Jevő és Társa

Tőzede jelentése

— A tőzszámlák eredeti távirata. —

Határítók.

	Budapest, szept. 5.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6. —
Káposzta, roposz, aug.	6. —

Értéktőzede.

	Budapest, szept. 5.
Osztrák hitel	697. —
Magyar hitel	701. —
Államvasút	—
Rimamurányi	509.50
Magyar járádék	472. —
Balgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzeden 1902. szept. 5-én.

Magyar aranyjáradék 4%	121.10
Magyar koronajáradék	98. —
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	119. —
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100. —
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	118.60
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmórisi jog megváltási kötvény	100. —
Horvátb-szlavónföldtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyaromény-sorsjegy-kölcsön	204. —
Tiszszabályozás és szeszi sorsjegyek kölcsön	103. —
Osztrák járadék papirban	101.60
Osztrák járadék papirban	101.40
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	99.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad indul.	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*114	237	420	638	854
V.-Velence	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő érk.	817	1037	1209	328	536	728	903

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő indul.	820	1042	*1215	350	539	722	935
Püspök-fürdő	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó	842	1104	1232	346	600	748	1000
V.-Velence	856	1116	1246	359	614	803	1015
Vásártér érk.	912	1117	102	415	620	819	1020
Nagyvárad	905	1127	—	—	623	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közeledik

Magyar hitelbankrészvény	740. —
Osztrák hitelintézet részvény	726. —
Párisi visita	95.12
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117. —
Londoni visita	239.70
20 márkás arany	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

CREOLIN!

ÁLLATGYÓGYSZER.

Legjutányosabban kapható:

Krugstein Izidor utóda

ROSENBERG IZSÓ

cégnél.

307

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jelzálog, személyi hitel, tárcza váltók, tisztvi és tisztviselő váltókat legelőnyösebb feltételek mellett.

Olcso kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a legmagasabb értéklés mellett előkelő fővárosi pénzintézetektől.

Értekezhetni délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 4 órától 6 óráig.

142.

Hagymási Jenő,

Nagy-Teleki-utca 46.

Három magtár

azonnal kiadó a
**Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
 terményhitelbank**
 Nagy-Teleky-utcai házában. 306.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-
 utca) egy első emeleti utcai lakás,
 mely áll: *4 szoba, 1 alcoven*, mellék-
 helyiségek s egy üveges *terasz* a Kö-
 rözsre,

1. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyváradai Takarékpénztár tu-
 lajdonát képező katonavárosi Weinber-
 ger-féle gyári helyiségben levő üres
 magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Értekezhetni a *Nagyváradai Ta-
 karékpénztárnál.*

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3
 gymnasiumi vagy polgári osztályval. ta-
 nulóul felvétetik a Szent László nyom-
 dában.

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-
 utcai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha
 és megfelelő mellék-helyiségekkel

1. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-
 helyiségében. 294

A helybeli és vidéki
 === összes tanintézetekben és iskolákban ===
 használatban levő

TANKÖNYVEK,
 SEGÉD-KÖNYVEK,

mindenféle **író- és rajzszer**ek, a legjobb
 minőségben és a legjutányosabban kaphatók:

SEBŐ IMRE = könyv- és papirkereskedésében =
NAGYVÁRAD,
 Fő-utca, Oláry-ház,
 az Orsolya-zárdával szemben. 295.

==== Helybeli és vidéki telefon-szám. 276. ====

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
 mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
 béli meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,

gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

 raktárban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.